

Obsah

Události v EU:	Přísnější cíle pro energetickou náročnost budov	strana 2
Index prosperity Česka:	Pětina Čechů před svými partnery tají některé příjmy i výdaje	strana 5
Drobnohled:	Přehled zdravotnického sektoru v ČR	strana 6
Téma:	Trh se zemědělskými produkty v EU: Co ovlivňuje cenu obilí a řepky?	strana 7
EU dotace a financování:	Nastavte si dobře své udržitelné projekty	strana 10

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil
hlavní ekonom České spořitelny
+420 956 765 439, dnavratil@csas.cz

EU a sektorové analýzy:

Tomáš Kozelský
+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová
+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák
+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Poradenství a strukturální analýzy:

Petr Zahradník
+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.
Budějovická 1518/13b
140 00 Praha 4
<http://www.csas.cz/research>

Sledujte nás na **Twitteru**:

@Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou
Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

EURACTIV.cz

Březen 2024

Z aktuálního vydání Měsíčníku EU aktualit vybíráme:

Události v EU:

- **Europoslanci schválili revizi směrnice o energetické náročnosti budov.** Dle ní mají mít všechny nové budovy postavené po roce 2030 nulové emise. Součástí legislativy je i konec používání kotlů na fosilní paliva v EU do roku 2040. Budovy jsou dnes zodpovědné za 36 procent emisí v EU a spotřebují 40 procent energií. Přísnější cíle se týkají jak nových budov, tak i těch existujících. Na historické nebo zemědělské budovy se opatření vztahovat nebude. Česko si nicméně nejprve bude muset definovat, jaké budovy jsou vlastně v nejhorším stavu.
- **Nová Evropská strategie pro obranný průmysl.** V rámci strategie se plánuje posílení objemu obranného obchodu v rámci EU a zapojení evropských firem do veřejných zakázek. Konkrétně je zmíněna podpora kolektivního pořizování obranných systémů. Plánovaný program European Defence Industrial Development Programme (EDIP) by měl disponovat rozpočtem ve výši 1,5 miliardy eur a měl by fungovat v období mezi lety 2025 a 2027.

Index prosperity Česka:

Pětina Čechů před svými partnery tají některé příjmy i výdaje. Nadpoloviční většina českých párů považuje příjmy domácnosti za společné. Naopak pětina Čechů před svým partnerem některé z nich tají. A nepříznávají ani veškeré výdaje. Muži se nejčastěji nesvěřují s pořízením elektroniky, ženy pak s nákupem oblečení či bot. Aby snížili své výdaje, omezují Češi nejčastěji návštěvu restauračních zařízení.

Drobnohled:

Přehled zdravotnického sektoru v ČR. V roce 2024 se očekává příjem systému českého zdravotního pojištění ve výši půl bilionu korun, ale také deficit systému a pokles finančních rezerv. Úhradová vyhláška pro rok 2024 klade důraz na dostupnost péče o děti, jednodenní péči, paliativní péči a péči o duševní zdraví. Budoucnost sektoru zahrnuje prevenci, personalizaci, technologický pokrok a zvýšenou pozornost věnovanou duševnímu zdraví.

Téma:

Trh se zemědělskými produkty v EU: Co ovlivňuje cenu obilí a řepky? Ceny zemědělských komodit v Česku jsou ovlivněny cenami na jednotném trhu EU, které jsou určovány globálními cenami. Faktory ovlivňující ceny v EU zahrnují produkci, zásoby, poptávku, měnové kurzy a politické události. Trh s pšenicí v EU je přebytkový, a dovozy pšenice do EU v posledních letech vzrostly, což spolu s vysokými zásobami vede ke snižování cen. Více se dozvíte na stránkách hlavního tématu.

Pohodové jarní čtení,

Tereza Hrtúsová

@Research_sporka

Události v EU

Von der Leyen získala oficiální nominaci EPP. Bude se ucházet o další mandát lídra Komise. - Volby do Evropského parlamentu: Kdo posílí? - Přísnější cíle pro energetickou náročnost budov. - Studie AGRI: EU je příliš závislá na dovozu krmiva a hnojiv. - Nová Evropská strategie pro obranný průmysl.

POLITIKA

Von der Leyen získala oficiální nominaci EPP. Bude se ucházet o další mandát lídra Komise

Stávající šéfka Evropské komise **Ursula von der Leyen** získala oficiální nominaci **Evropské lidové strany (EPP) pro kandidaturu na druhý mandát v čele unijní exekutivy**. Německou političku na stranickém kongresu v Rumunsku podpořilo 400 delegátů evropských lidovců. Proti jich bylo 89.

Priority a hlavní výzvy pro další pětileté období jsou válka na Ukrajině, krize v Pásmu Gazy, nestabilita na Blízkém východě a vzestup Číny, řekla von der Leyen účastníkům kongresu EPP.

EPP je v současné době největší politickou skupinou v Evropském parlamentu. Z českých politických subjektů jsou jejími členy KDU-ČSL a TOP 09 a hnutí STAN.

V předvolebních průzkumech zatím EPP jasně vede a na předsedu EK je zpravidla navrhován kandidát z frakce, která získala nejvíce hlasů. **Existuje tedy velká šance, že von der Leyen bude moci ve funkci zůstat.**

V polovině února von der Leyen získala jednomyslnou nominaci své domovské strany, německé Křesťanskodemokratické unie (CDU). Jméno nového šéfa či šéfky Komise na dalších pět let bude jasné po červnových volbách do Evropského parlamentu a následných politických vyjednáváních a personálním obsazení klíčových unijních postů.

<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/von-der-leyen-ziskala-oficialni-nominaci-epp-bude-se-uchazet-o-dalsi-mandat-v-cele-komise/>
<https://www.epp.eu/news/speech-by-epp-lead-candidate-ursula-von-der-leyen-at-the-epp-congress>

Volby do Evropského parlamentu: Kdo posílí?

Nastoupí v Evropě krajní pravice? A vynese k moci Viktora Orbána a jeho spojence? Mnozí odhadují, že právě to přinesou výsledky červnových voleb do Evropského parlamentu. **Předvolební průzkumy přitom předpovídají, že euroskeptické strany získají maximálně čtvrtinu křesel.**

Takový výsledek sice sotva stačí k tomu, aby se Evropa obrátila naruby, ale vliv pravice bezesporu poroste. Navíc Orbánův Fidesz v novém Parlamentu možná zasedne do řad krajní pravice, což může výrazně ovlivnit poměr sil v Bruselu a budoucnost evropské integrace.

Euroskeptické, populistické, radikální a krajně pravicové strany spojuje řada témat. Patří mezi ně kritika či odmítání Evropské unie, odpor k hlubší integraci, posilování postavení národních států, údajná ochrana tzv. tradičních hodnot a životního stylu, odpor k imigraci a často také odpor k rovnosti pohlaví a právům LGBTQ.

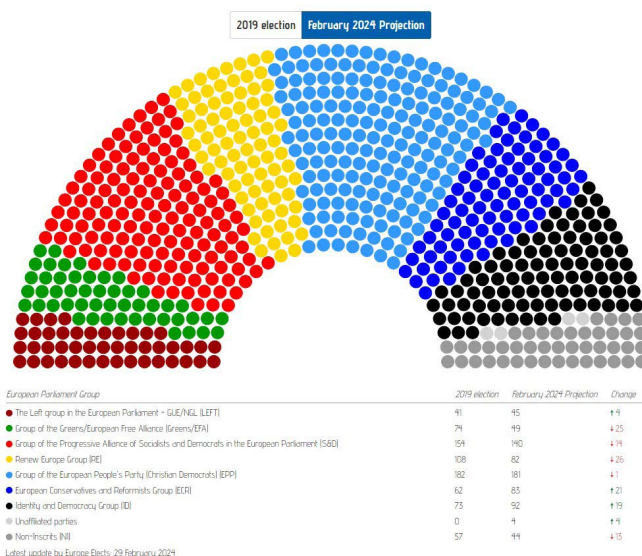
Fidesz se stal protagonistou těchto postojů a podporuje v nich další populističtější a radikální strany, které se postupně dostávají k moci. Orbánova strana zároveň doufá, že na úrovni EU dojde k obratu směrem k neliberální, autoritářské, euroskeptické a dokonce až proruské politice. Orbánův režim totiž může v dlouhodobém horizontu přežít jen díky přívětivé zahraničněpolitické situaci. Viktor Orbán se tedy prezentuje jako bojovník, ale zároveň využívá přímé i nepřímé zdroje maďarského státu k podpoře podobně smýšlejících stran ze zahraničí, jak se již několikrát ukázalo.

Ačkoli tyto strany, podobně jako Fidesz, nabývají napříč Evropou na síle, stále zdaleka nejsou dominantní. V Evropském parlamentu (EP) se tyto strany sdružují do dvou skupin. Tou první je extrémnější a prokremelská Identita a demokracie (ID), naopak druhí, mainstreamovější Evropská konzervativci a reformisté (ECR) představují spíše umírněnou pravici.

Zatímco skupiny ID a ECR v současné době tvoří 18 % poslanců EP (po započítání 12 nezávislých poslanců Fideszu 19,5 %), v příštím Parlamentu by se tento podíl mohl zvýšit na zhruba 25 %, alespoň **podle odhadů Europe Elects z února 2024. Jinými slovy, ačkoli může v eurovolbách krajní i populistická pravice posílit, není pravděpodobné, že se bude jednat o přelomový nárust.**

Lze ovšem očekávat, že se pravice prohlásí za vítěze voleb. Podle současných prognóz totiž nabírají na síle jen pravicové strany, všechna ostatní politická uskupení zřejmě utrpí větší či menší ztráty. Na základě posledních prognóz má frakce ID velkou šanci získat třetí místo v Evropském parlamentu.

EU Election Projection 2024

<https://euractiv.cz/section/politika/news/krajni-pravice-svede-boj-o-treti-misto-v-evropskem-parlamentu/>

<https://europeelects.eu/2024/03/04/february-2024/>

ENERGETIKA

Přísnější cíle pro energetickou náročnost budov

Europoslanci schválili revizi směrnice o energetické náročnosti budov, podle které mají mít všechny nové budovy postavené po roce 2030 nulové emise. Součástí legislativy je i konec používání kotlů na fosilní paliva v EU do roku 2040.

Nová verze směrnice zpřísňuje cíle pro snižování emisí v budovách. Ty jsou totiž dnes zodpovědné za 36 procent emisí v EU a spotřebují 40 procent energií, a mají tak z hlediska dekarbonizace velký potenciál.

Přísnější cíle se týkají jak nových budov, tak i těch existujících. Členské státy by měly podle nových pravidel zajistit, že průměrná spotřeba energie v rezidenčních budovách klesne do roku 2030 alespoň o 16 procent, do roku 2035 pak alespoň o 20 až 22 procent.

Na historické nebo zemědělské budovy se opatření vztahovat nebude, což vítají i zástupci stavebního průmyslu.

Pokud jde o nerezidenční budovy, země EU budou muset do roku 2030 renovovat 16 % těch energeticky nejnáročnějších, do roku 2033 pak 26 % nejnáročnějších.

Česko si nicméně nejprve bude muset definovat, jaké budovy jsou vlastně v nejhrošším stavu.

Co se týče novostaveb, všechny budovy postavené po roce 2030 budou muset mít nulové emise. Pro budovy v rukou veřejných orgánů bude tento cíl platit již od dva roky dříve.

Další změna se týká vytápění budov. Podle nové směrnice by se do roku 2040 měly přestat používat kotle na fosilní paliva. Ještě předtím, v roce 2025, se omezí dotace na fosilní kotle. Hybridní formy vytápění, které kombinují kotle například s tepelným čerpadlem, bude možné dotovat i nadále.

Směrnici navrhla Evropská komise již v roce 2021, od té doby o ní jednali poslanci Evropského parlamentu a členské státy. Výslednou verzi schválili europoslanci 12. března ve Štrasburku.

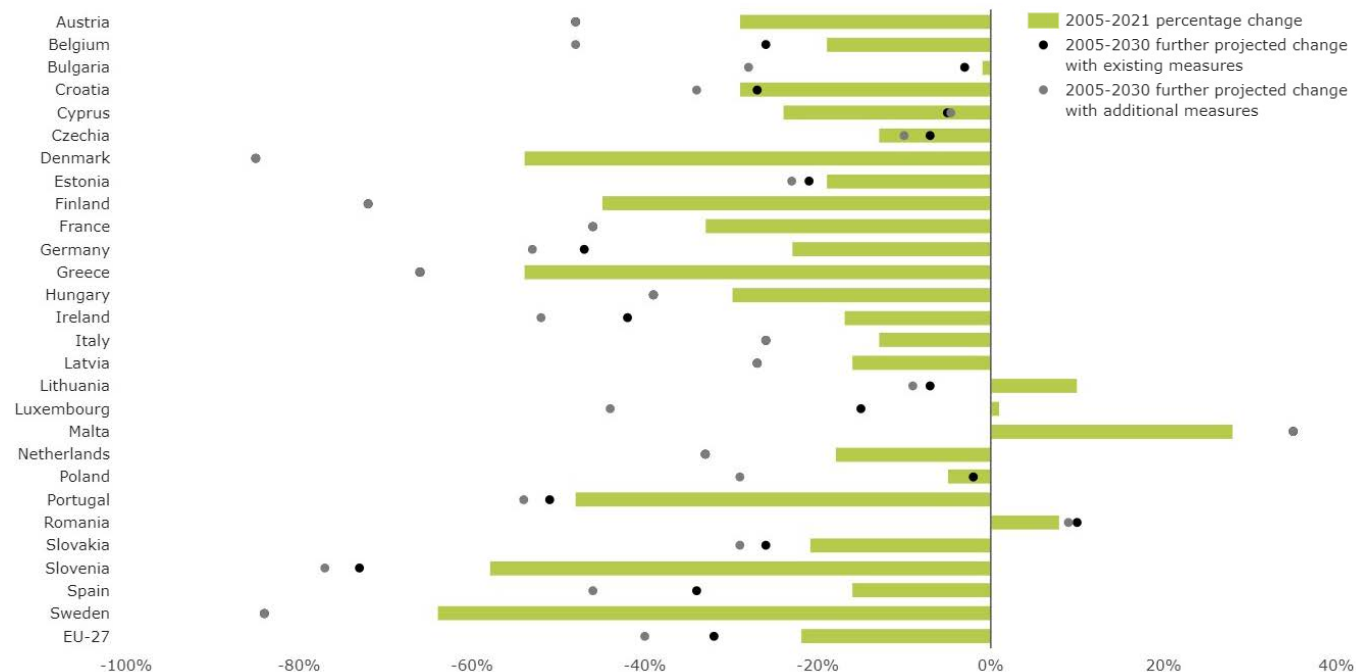
Z českých europoslanců podpořili směrnici pouze Luděk Niedermayer (TOP 09), Stanislav Polčák (STAN), Markéta Gregorová, Marcel Kolaja, Mikuláš Peksa (všichni tři Piráti) a Radka Maxová (nestr., S&D).

Podobně jako u dalších klimatických legislativ, i zde ponechala EU otevřené dveře úpravě. Evropská komise by měla nejpozději v roce 2028 zhodnotit, jak se členským zemím daří cíle naplňovat a případně je upravit podle aktuálních trendů.

<https://euractiv.cz/section/energeticka-ucinnost/news/kotle-na-fosilni-paliva-v-eu-skonci-do-roku-2040/>

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20240308IPR19003/energeticka-ucinnost-budov-poslanci-prijali-plan-na-dekarbonizaci-sektoru>

Emise skleníkových plynů z využívání energie v budovách

Zdroj: EEA

ZEMĚDĚLSTVÍ

Studie AGRI: EU je příliš závislá na dovozu krmiva a hnojiv

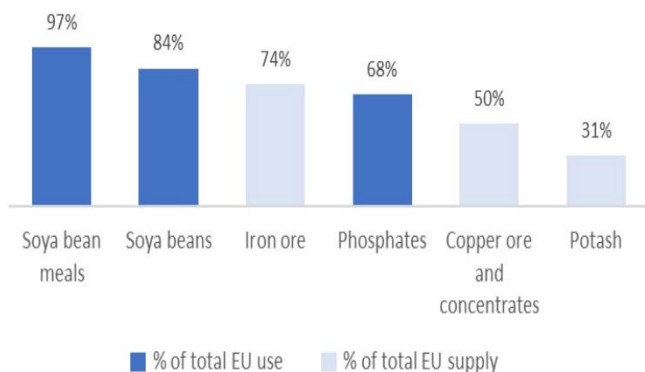
Nedávná studie zemědělského výboru Evropského parlamentu upozorňuje na silnou závislost Evropské unie (EU) na dovozu krmiv a hnojiv ze zemí mimo blok. **Zvláště významná je tato závislost v oblasti vstupů spojených s živočišnou výrobou, jako je sója, kterou dovezly do EU v roce 2022 pouze Brazílie a USA.** Tato závislost zpochybňuje odolnost potravinového systému EU v nejistém klimatickém a geopolitickém kontextu.

Nedávné události, jako je pandemie COVID-19 a ruská invaze na Ukrajinu, odhalily zranitelnost evropského potravinového systému. Studie doporučuje diverzifikaci zdrojů a obchodních partnerů a snížení dovozu od jediného dodavatele nebo z jediného trhu.

Menší spotřeba živočišných produktů mezi evropskými obyvateli by také snížila potřebu dovážet krmiva. Studie také zdůrazňuje potenciální přínos vstupu Ukrajiny do EU jako předního producenta a vývozce surovin a zemědělských produktů. Revize politiky EU v oblasti bílkovin by mohla vést k opatřením pro zvýšení domácí produkce rostlinných bílkovin.

Studie také poukazuje na závislost EU na dovozu energií a surovin pro výrobu hnojiv. Strategie Z farmy na vidličku (Farm to Fork, F2F) může přispět ke snižování závislosti na dovozu prostřednictvím ekologického zemědělství a omezení používání hnojiv. Avšak plná implementace a prosazování příslušných právních předpisů v oblasti životního prostředí a klimatu jsou nezbytné pro dosažení těchto cílů.

Dovozní závislosti pro vybrané vstupy

Zdroj: Evropská komise

<https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/eu-je-prilis-zavisla-na-dovoze-krmiva-a-hnojiv-varuje-studie/>

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/747272/IPOL_STU\(2024\)747272_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2024/747272/IPOL_STU(2024)747272_EN.pdf)

BEZPEČNOST

Nová Evropská strategie pro obranný průmysl

Evropská komise schválila novou Evropskou strategii pro obranný průmysl (EDIS), která má za cíl posílit výrobu zbraní a munice v evropských zbrojařských firmách. **Tato strategie je reakcí na nedávnou ruskou agresi a potřebu Ukrajiny po dodávkách zbraní a vojenského materiálu.**

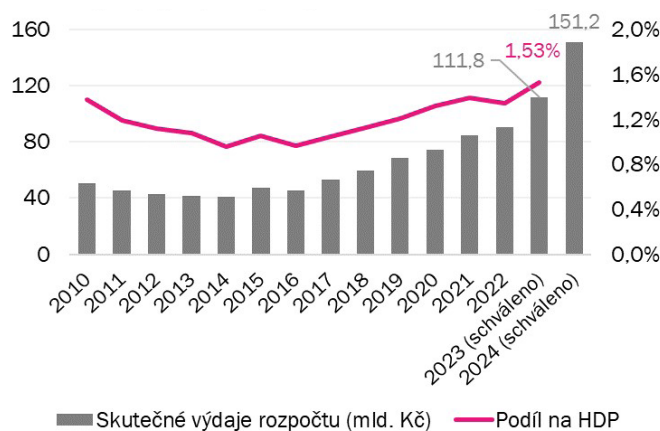
Předchozí programy, které byly zavedeny jako rychlá odezva na naléhavou situaci ve válce na Ukrajině, nedosáhly očekávaných výsledků. **Nová strategie se zaměřuje na posílení dlouhodobé připravenosti a rozvoje evropského obranného průmyslu.**

Hlavním cílem Evropské strategie pro obranný průmysl je podpora veřejných a soukromých investic v celém rozsahu potřeb a posílení schopnosti obranného průmyslu reagovat na potřeby členských států, jak v čase, tak v rozsahu.

Strategie zdůrazňuje důraz na evropské technologie a podporu přechodu jednotlivých národních rozpočtů na nové zbraňové systémy. Zahrnuje také rozvoj užších vazeb s Ukrajinou a NATO.

V rámci strategie se plánuje posílit objem obranného obchodu v rámci Evropské unie a zapojení evropských firem do veřejných zakázek. Konkrétně je zmíněna podpora kolektivního pořizování obranných systémů. Plánovaný program European Defence Industrial Development Programme (EDIP) by měl disponovat rozpočtem ve výši 1,5 miliardy eur a měl by fungovat v období mezi lety 2025 a 2027.

Vývoj výdajů kapitoly Ministerstva obrany ČR

Zdroj: Ministerstvo obrany

<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/zbrojovky-se-dostanou-k-investicim-eu-v-nove-strategii-zachranuje-obranny-prumysl/>

https://czechia.representation.ec.europa.eu/vubec-prvni-strategie-pro-obranny-prumysl-novy-program-obranneho-prumyslu-maji-zvysit-pripravenost-2024-03-09_cs

Index prosperity Česka

Nadpoloviční většina českých párů považuje příjmy domácnosti za společné. Naopak pětina Čechů před svým partnerem některé z nich tají. A nepřiznávají ani veškeré výdaje. Muži se nejčastěji nesvěřují s pořízením elektroniky, ženy pak s nákupem oblečení či bot. Aby snížili své výdaje, omezují Češi nejčastěji návštěvu restauračních zařízení.

PĚTINA ČECHŮ PŘED SVÝMI PARTNERY TAJÍ NĚKTERÉ PŘÍJMY I VÝDAJE

Přes 80 % Čechů žijících v domácnosti s partnerem se nespolehná pouze na jediný společný účet a disponuje i vlastními prostředky. Patnáct procent Čechů se svým partnerem dokonce nesdílí informace o stavu svého účtu a téměř stejné procento české populace má k dispozici vlastní fond či účet, o kterém jejich partner vůbec neví. Nadpoloviční většina z nás přitom považuje veškeré příjmy domácnosti za společné.

„Z našich výzkumů víme, že pro řadu lidí jsou peníze soukromým a citlivým tématem, o kterém je nepříjemné mluvit. Na druhou stranu si téměř polovina dotázaných Čechů uvědomuje, že pokud sdílí informace o svém finančním zdraví s bankovním poradcem, partnerem nebo někým blízkým z rodiny, rozšiřuje si znalosti a získává inspiraci, jak lépe hospodařit s financemi,“ říká Monika Hrubá, která má na starost strategii finančního zdraví v České spořitelně a dodává: *„V poslední době vidíme u klientů rostoucí zájem o finanční témata a využívání nových nástrojů pro zlepšování finančního zdraví v mobilním bankovníctví. Digitální poradenství je proto ideální cestou pro klienty, kteří se o financích neradi baví napřímo.“*

Výši příjmů svého partnera zná dle svých slov 84 % mužů i žen, téměř pětina z obou skupin ale svému protějšku v minulosti zatajila nějaký mimořádný příjem. Častěji tuto skutečnost před partnerkami nezmínili muži. Ti si také častěji berou půjčky, o kterých jejich protějšek neví.

Muži tajně kupují elektroniku, ženy oblečení

Podobně často jako mimořádné příjmy před sebou partneři podle posledního průzkumu Indexu prosperity a finančního zdraví tají i některé výdaje. *„Ačkoliv to může působit stereotypně, data z průzkumu mluví jasně. Zatímco muži častěji tají výdaje na elektroniku či úpravu nebo doplňky do auta, ženy bez vědomí partnera výrazně častěji utrácejí za oblečení, boty nebo kosmetiku,“* upozorňuje Tomáš Odstrčil, šéfredaktor Evropy v datech. V případě utajení výdajů za oblečení a boty jde o poměr 1,4 % mužů a 22,5 % žen z populace.

Utajené výdaje mohou v extrémních případech vést až k exekučnímu řízení, které je pro partnery často šokem.

V případě otázky, co před svým partnerem utajila, zvolila část populace možnost „nechci odpovídat“. Zvolilo ji 28 % žen a takřka 37 % mužů.

Partneři řeší většinu výdajů společně. Výjimkou jsou výdaje za děti či elektroniku

Většina českých párů ale výdaje řeší i platí společně. Výjimkou jsou např. každodenní nákupy, které podle respondentů průzkumu obstarávají ve větší míře spíše ženy. Ty mají dle

svých slov častěji na starosti i větší výdaje pro děti. Naopak na mužích je pak koupě nákladnějšího zboží dlouhodobé spotřeby, jako je elektronika či nábytek.

Snižovat výdaje se snaží 84 % Čechů. Nejvíce omezují návštěvy restaurací

Snižování nákladů prostupuje celou českou společností. Alespoň o elementární snahu ušetřit usiluje až 84 % české populace. Nepřekvapivě se nejvíce snaží šetřit ti, kteří si na konci měsíce musí půjčovat peníze, aby vůbec vyšli a ti, kteří musí sahat do svých úspor.

Nejvíce Češi omezují návštěvy restaurací a kupování jídla mimo domov. Výrazná je ale i snaha o snížení výdajů za bydlení, topení a spotřebu energie a vody. Více než třetina respondentů pak zvolila i střídmejší utrácení za potraviny, nápoje či drogerii.

„Z údajů o objemu kartových transakcí za rok 2023 není na první pohled patrný trend snižování útrat v restauracích. Objem plateb v restauracích za loňský rok totiž meziročně vzrostl o zhruba 30 %. Útraty se tedy zvýšily i navzdory inflaci, která za loňský rok v kategorii stravování a ubytování činila 14,2 %. Na objem kartových transakcí má však vliv také stále častější využívání platby kartou, což se projevuje růstem počtu plateb. Z údajů o průměrné výši útraty kartou v restauracích je pak vidět, že průměrná útrata v loňském roce meziročně poklesla o zhruba 2 %, tedy, že lidé v restauracích utrácejí méně,“ komentuje Tereza Hrtúsová, analytička České spořitelny.

indexprosperity.cz

V roce 2024 se očekává příjem systému českého zdravotního pojištění ve výši půl bilionu korun, ale také deficit systému a pokles finančních rezerv. Úhradová vyhláška pro rok 2024 klade důraz na dostupnost péče o děti, jednodenní péči, paliativní péči a péči o duševní zdraví. Budoucnost sektoru zahrnuje prevenci, personalizaci či technologický pokrok.

PŘEHLED ZDRAVOTNICKÉHO SEKTORU V ČR

Vydali jsme studii s názvem Zdravotnictví v ČR: Hledání správného směru. Obsahuje nejen popis aktuálního stavu pomocí řady dat a údajů, ale i trendy a výzvy, které český sektor čekají. Jaké jsou hlavní body?

- Celkové běžné výdaje na zdravotní péči v ČR dosáhly v roce 2021 celkem 580 mld. Kč, což představovalo 9,5 % HDP. Velký nárůst nastal zejména v letech 2020 a 2021 v důsledku pandemie onemocnění covid-19.
- Česko dominuje v EU v podílu výdajů na zdravotní péči, které pocházejí z veřejných zdrojů (86 % v roce 2021), má nízký podíl přímých plateb domácností (13 %) a prakticky se u nás nevyužívá institut dobrovolného zdravotního pojištění.
- Systém českého zdravotního pojištění se po celosvětové finanční krizi v roce 2008 dostal do schodku. Kladný rozdíl mezi příjmy a výdaji se obnovil až v roce 2014 a trval do roku 2020. V době covidu došlo k výraznému nárůstu jak příjmů, tak výdajů systému. Pro rok 2024 se počítá s příjmy již ve výši půl bilionu korun. Za pozitivní fakt lze považovat, že rezervy systému se od roku 2019 nacházely mezi 50 a 60 mld. Kč. Pro rok 2024 je i z důvodu úspor ve státním rozpočtu očekávaný deficit systému ve výši zhruba 9 mld. Kč a související pokles finančních rezerv.
- Úhradová vyhláška na rok 2024 více podporuje dostupnost péče o děti, jednodenní péči, paliativní péči či péči o duševní zdraví. Téměř 7 mld. Kč navíc se přidá na odměňování zdravotníků nemocnic. Ministerstvo zdravotnictví pak chystá strategický dokument (bílou knihu), který má nastolit budoucí směr českého zdravotnictví. Už nyní jsou známé některé směry, jako je podpora jednodenní medicíny, podpora domácí péče, reforma geriatrické péče či změny ve financování centrové péče.

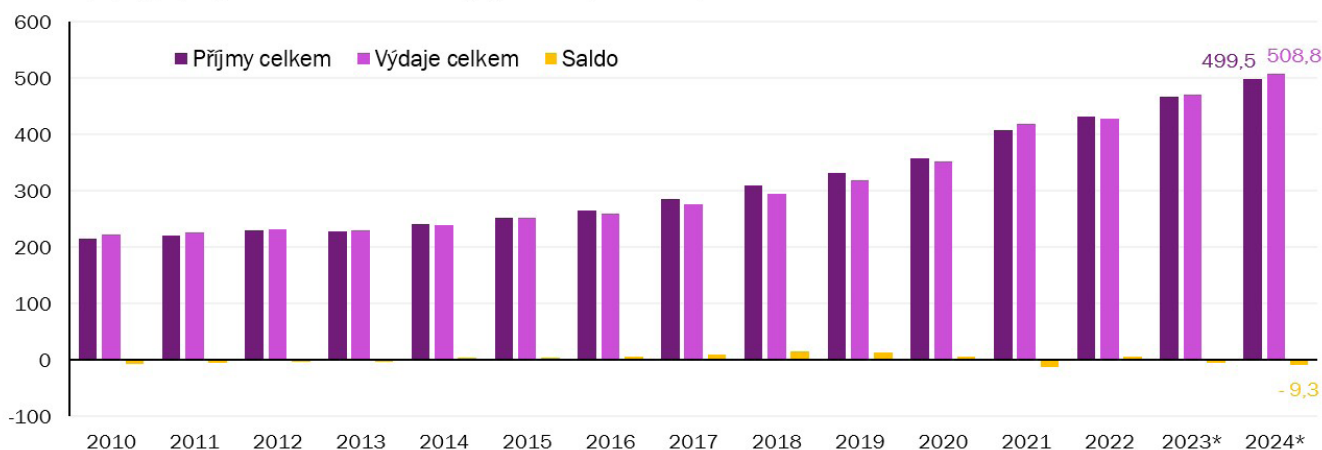
- Podle dat České lékárnické komory bylo v roce 2022 v ČR 2 535 lékáren. Českému trhu přitom dominují lékárny ve vlastnictví právnických osob (2 000). 30 % trhu co do počtu lékáren drží dva největší „řetězce“ – Dr. Max a Benu.
- Od roku 2015 stoupají v ČR tržby v maloobchodě s farmaceutickým a zdravotnickým zbožím. V letech 2020-2022 na to měla hlavní vliv vyšší poptávka po lécích. V roce 2023 Češi nakoupili zhruba stejně farmaceutických a zdravotnických produktů jako v předcházejícím roce, na rostoucích tržbách lékáren se tak podepsaly vyšší ceny léků.

Mezi hlavní trendy českého zdravotnického sektoru jsme vybrali následujících devět témat:

- Budoucnost zdravotní péče: Systém se musí přizpůsobit demografickým změnám a probíhajícím trendům
- Důraz na prevenci a zdravý životní styl – Česku se v tom příliš nedaří
- Výpadky léků: Pomoci má novela zákona o lécivech
- Telemedicína a online poradenství: Jistotu má přinést novela zákona
- Nastupuje personalizace a technologie, které umožňují sledovat zdravotní stavu vzdáleně a v reálném čase
- Digitalizace českého systému má stále velký potenciál
- Umělá inteligence se prosazuje i v českém zdravotnictví
- Robotizace zpřesňuje a zefektivňuje chirurgické výkony
- Větší důraz se začíná klást na duševní zdraví

*Radek Novák, Tereza Hrtúsová
Ekonomické a strategické analýzy
Celý report je k dispozici [zde](#).*

Celkové příjmy, výdaje a saldo zdravotních pojišťoven (v mld. Kč)

Zdroj: *odhad; Státní závěrečné účty ČR, data za 2023 Ministerstvo financí (Státní rozpočet 2023 v kostce), data za 2024 Ministerstvo zdravotnictví

Téma

Ceny zemědělských komodit v Česku jsou ovlivněny cenami na jednotném trhu EU, které jsou určovány globálními cenami. Faktory ovlivňující ceny v EU zahrnují produkci, zásoby, poptávku, měnové kurzy a politické události. Trh s pšenicí v EU je přebytkový, a dovozy pšenice do EU v posledních letech vzrostly, což spolu s vysokými zásobami vede ke snižování cen.

TRH SE ZEMĚDĚLSKÝMI PRODUKTY V EU: CO OVLIVŇUJE CENU OBILÍ A ŘEPKY?

SHRNUTÍ

- Ceny zemědělských komodit v ČR se odvíjejí od cen na jednotném trhu EU. Ty jsou zase určovány globálními cenami.
- Ceny v EU závisí na celé řadě proměnných: od produkce v daném roce přes výši zásob z minulých období, vývoj poptávky, měnové kurzy až po politické události.
- V praxi se sleduje celá řada různých cen dané zemědělské komodity – záleží na tom, kde dochází k finálnímu předání komodit, a co uváděná cena všechno zahrnuje (doprava, skladování, pojištění apod.).
- **Trh s pšenicí:** EU je dlouhodobě přebytková v produkci měkké pšenice. Velká část jde na vývoz. Dovozy pšenice do EU byly dlouhé roky zanedbatelné, výrazněji vzrostly v roce 2022, kdy jejich podíl na unijní produkci stoupl na téměř 5 % a loni už na bezmála 8 %. To se od roku 2022 spolu s nejvyššími konečnými zásobami za posledních 18 let promítá do klesající ceny pšenice. Na vývoj ceny pšenice v ČR má vliv i měnový kurz koruny k euru, za které se komodity na evropském trhu obchodují.
- **Trh s ječmenem:** I v produkci ječmene vykazuje Unie soběstačnost, velká její část míří na export. Dovozy ovšem nejsou tak významné jako u pšenice – loni se na produkci podílely necelými 4 %. Konečné zásoby ječmene v EU koncem minulého roku klesly pod dlouhodobý průměr. Nižší evropská úroda ani pokles zásob se zatím v cenách krmného ječmene neprojevily. V cenách sladovnického ječmene v ČR však už od 3. čtvrtletí 2023 lze vysledovat určitou stabilizaci.
- **Trh s kukuřicí:** Na rozdíl od pšenice nebo ječmene v případě kukuřice převyšuje unijní spotřeba její produkci. Importy ze třetích zemí jsou tudíž důležité. Ukrajina byla významným dovozcem kukuřice už před začátkem války – její podíl na celkových dovozech byl nadpoloviční (i až téměř dvoutřetinový). A je tomu tak stále. Na propadu ceny kukuřice od konce roku 2022 mají vliv vysoké světové zásoby, ale i nadprůměrné zásoby v EU.
- **Trh s řepkou:** Trh se semeny řepky olejné v EU je deficitní. Spotřeba řepky tak zhruba o čtvrtinu převyšuje její produkci. Vývoz z EU lze považovat za zanedbatelný, ale dovozy do EU jsou výrazné. V roce 2023 dosáhly 5,7 mil. tun, na nichž se ukrajinská řepka podílela cca jednou třetinou. Také cena řepky od poloviny roku 2022 klesá a nyní se nachází na úrovních začátku roku 2021.

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ CENU KOMODIT

Ceny zemědělských komodit v České republice závisí v krátkodobém horizontu (několika let) na celé řadě proměnných. Primárně se odvíjejí od cen na jednotném trhu EU. Ty jsou zase určovány globálními cenami. **K hlavním faktorům stanovujícím ceny zemědělských komodit v EU patří:**

- **Nabídka – produkce:** Produkci komodit ovlivňuje obdělávaná plocha, výnos na její jednotku a kvalita dané komodity ve světě i v Evropě. Na výnos a kvalitu mají vliv meteorologické podmínky.
- **Nabídka – zásoby:** Výslednou nabídku na trhu určuje také velikost zásob dané komodity z minulých let. Výše zásob ve světě a v EU jsou proto veličiny, které ve svých přehledech sleduje Evropská komise.
- **Nabídka – sezónnost:** Dalším faktorem je sezónnost sklizně, kdy obilí i olejnin jsou získávány nárazově ve velkém množství, což může ovlivnit krátkodobou cenu vzhledem k postupu tenčení zásob a nákladům na uskladnění.
- **Poptávka:** Poptávka po potravinářském (ale i nepotravinářském) využití zemědělských komodit je v průběhu jednotek let relativně stálá. Stravovací návyky lidí se mění zpravidla až v delším časovém horizontu.
- **Politické události:** V posledních několika letech jsou významným rizikovým faktorem pro vývoj cen zemědělských komodit politické události, konflikty či obchodní války. Vliv mají i zdravotnické krize (pandemie covidu), dopravní komplikace ve světě apod.
- **Obchodní dohody mezi zeměmi/bloky zemí:** Ty na rozdíl od politických konfliktů ulehčují obchod se zemědělskými komoditami a v zemích s vyššími cenami (způsobenými celními či netarifními překážkami) zpravidla cenu komodit snižují.
- **Měnové kurzy:** Na světových trzích se ceny komodit obvykle obchodují v amerických dolarech, v Evropě v eurech. Významnější pohyb kurzu tak má vliv na cenu komodit, a to zejména v zemích s jinou měnou, než ve které se zemědělské komodity a finanční instrumenty na ně navázané obchodují.
- **Spekulace:** Investoři očekávající budoucí růst cen mohou rovněž ovlivnit cenu komodity.

Téma

- **Substituční efekt:** Růst ceny jedné zemědělské komodity může být tlumen rostoucí poptávkou po substitutech této komodity.
- **Výrazná změna některých nákladů:** Například výrazný

nárůst ceny ropy a zemního plynu může způsobit růst ceny obilnin i olejnin, protože se promítne do nákladů na pohonné hmoty zemědělských strojů, do ceny hnojiv i do ceny dopravy komodity k zákazníkům.

DRUHY CEN

Když se mluví o burzovní (=spotové) ceně obilí nebo olejnin, má se zpravidla na mysli jedna určující cena (pšenice, kukuřice či řepky) platná v nejdůležitějším obchodním místě dané lokality (kontinentu).

Ve skutečnosti se však sleduje celá řada různých cen dané jedné zemědělské komodity. Například cena pšenice se tak

liší mezi jednotlivými státy EU, protože v každém je mírně jiná nabídka, zásoby, poptávka, vývoj měnového kurzu dané země či dopravní náklady. Především ale velmi záleží na tom, kde dochází k finálnímu předání komodit, a co uváděná cena všechno zahrnuje. Proto je nutné rozlišovat různé druhy cen – jejichž přehled ukazuje následující tabulka:

Přehled druhů cen zemědělských komodit (a jejich značení)

Označení	Oficiální (anglický) název	Český název / vysvětlení
FGATE	Price at farm gate	Cena na výstupu ze zemědělského podniku.
DEPPROD	Departure from farm or from production area – on truck or other transport means	Odvoz ze zemědělského podniku nebo z výrobní oblasti – nákladním automobilem nebo jiným dopravním prostředkem.
DELFIRST	Delivered to first customer – silo or processing plant – on truck or other transport means	Dodáno prvnímu zákazníkovi – do sila nebo zpracovatelského závodu – na nákladním autě nebo jiném dopravním prostředku.
DEPSILO	Departure from silo – after some storage – on truck or other transport means	Odvoz ze sila – po určitém skladování – na nákladním automobilu nebo jiném dopravním prostředku.
DELPROC	Delivered to processor after one intermediary	Dodáno zpracovateli po jednom zprostředkovateli.
DELPORT	Delivered to port – grain delivered to a port silo by train or truck or barge	Dodáno do přístavu – obilí dodané do přístavního sila vlakem, nákladním autem nebo lodí.
FOB	Free On Board	Prodávající hradí přepravu zboží do místa určení (např. přístavu) a náklady na nakládku. Kupující hradí náklady na námořní/pozemní dopravu, pojištění, vykládku a přepravu z přijímajícího místa (přístavu) do finálního místa určení.
CIF	Cost, Insurance and Freight	Prodávající odpovídá za úhradu nákladů, pojištění a přepravu zásilky.
DEPPORT	Shipped to the place (port), unloaded, on truck leaving port	Přeprava na místo (do přístavu), vykládka, naložení na nákladní vozidlo opouštějící přístav.
CZ	Ceny zemědělských výrobců	Průměrné ceny zemědělských výrobků pro tuzemský i zahraniční trh sledované ČSÚ, bez DPH, dopravních nákladů a neobsahují žádné další doplátky a příplatky. Jsou měsíčně zjišťovány u cca 500 vybraných výrobců v zemědělství.

Poznámka: Jedná se o velkoobchodní ceny bez DPH

Zdroj: Evropská komise, Commission Implementing Regulation (EU) 2017/1185 Art.11, Annex I Point 1, ČSÚ

TRH S PŠENICÍ

Evropská unie (EU27) je dlouhodobě přebytková v produkci měkké pšenice. V roce 2023 se v EU vyprodukovalo téměř o čtvrtinu více pšenice, než spotřebovalo.

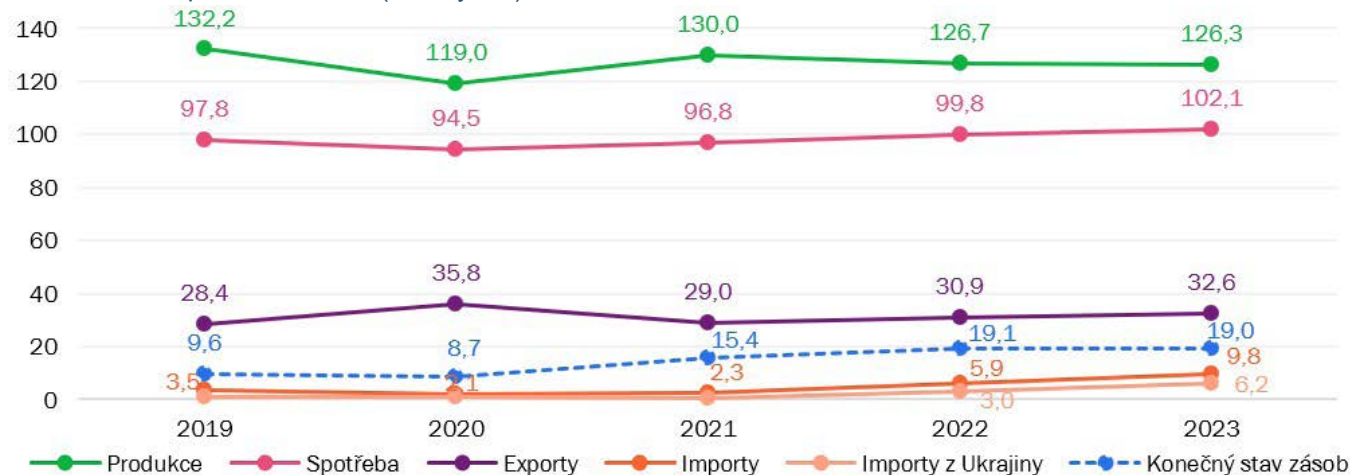
Velká část jde přitom na vývoz. Dovozy pšenice do EU byly dlouhé roky zanedbatelné, výrazněji vzrostly v roce 2022, kdy

jejich podíl na unijní produkci stoupl na téměř 5 % a loni už na bezmála 8 %.

Zvýšené dovozy spolu s nejvyššími konečnými zásobami od roku 2005 se v letech 2022 a 2023 výrazně promítly do klesající ceny pšenice.

Bilance měkké pšenice v EU27 (milióny tun)

Zdroj: Evropská komise, Eurostat

Téměř 2/3 dovozů pšenice do EU (6,2 milióny tun) loni pocházelo z Ukrajiny. A 2/3 z ukrajinských dovozů skončily podle dat Eurostatu ve Španělsku. Následovala Itálie. Obě země loni sužovala neúroda a zároveň především Španělsko

má silný sektor živočišné výroby, jenž levnější ukrajinskou pšenici využil.

Do České republiky se z Ukrajiny loni dovezlo 32 tisíc tun měkké pšenice.

Dovoz měkké pšenice do zemí EU z Ukrajiny (2023, milióny tun)

Španělsko	4,097	Lotyšsko	0,052
Itálie	0,468	Litva	0,040
Polsko	0,361	Slovensko	0,034
Řecko	0,315	Česko	0,032
Rumunsko	0,210	Chorvatsko	0,021
Portugalsko	0,163	Irsko	0,017
Německo	0,109	Kypr	0,015
Slovinsko	0,077	Bulharsko	0,012
Nizozemsko	0,073	Francie	0,005
Maďarsko	0,068	Rakousko	0,004

Zdroj: Evropská komise, Eurostat

Přímé importy měkké pšenice do celé EU z Ruska loni dosáhly 350 tisíc tun, což bylo méně než v předcházejících dvou letech. Ovšem zároveň se má za to, že se na evropský trh dostává ruská pšenice nepřímo přes Turecko či Kazachstán.

Evropská komise v rámci monitoringu sleduje různé ceny zemědělských komodit, včetně cen ve světě, ale i v jednotlivých státech. Z dat je patrné, že zatímco evropská a americká cena pšenice se vyvíjejí podobně, tak cena pšenice pocházející z Ukrajiny je od ruské invaze vzhledem k překážkám a vyšším nákladům v dopravě zhruba o pětinu nižší než evropská.

Ceny pšenice ve světě i v Evropě se vyvíjejí podobně. Po velkém nárůstu, jenž následoval po útoku Ruska na Ukrajinu, se ceny pšenice začaly od konce roku 2022 snižovat a nyní se nachází zhruba na úrovni konce roku 2021.

V rámci jednotlivých zemí EU panují v cenách rozdíly. Ty jsou dány jednak tím, co vše dané ceny zahrnují (viz výše),

ale také jak působí měnový kurz. Například kurz koruny se pohyboval na slabších úrovních výrazně nad nebo kolem 25 korunové hranice zhruba do poloviny roku 2022. Do té doby také česká cena pšenice byla nižší než ceny v Německu nebo Rumunsku. Slabší kurz hrál totiž českým vývozcům pšenice do karet – mohli na evropském trhu konkurovat nižší cenou. Pak ovšem začal kurz koruny sílit a v dubnu 2023 se dostal až na 23,4 Kč za euro. S posilujícím kurzem se rovněž cena české pšenice vyjádřená v eurech zvýšila nad úroveň německé nebo rumunské ceny.

V posledních měsících se vzhledem k opětovnému oslabení koruny k euru opět česká cena pšenice ve srovnání s jinými cenami snížila.

Radek Novák
Ekonomické a strategické analýzy
Celý report je k dispozici [zde](#).

EU dotace a financování

V následujících měsících se uzavřou výzvy z OP TAK, které podnikatelům pomáhají řešit udržitelné hospodaření v oblasti nakládání s odpady a úspor vody. Podporovány jsou projekty, které se zabývají recyklací vody, čištěním technologických vod a využitím dešťové vody v podnicích. Dotace lze také využít na pořízení technologií, které snižují spotřebu vody při zachování stejné produktivity stroje.

NASTAVTE SI DOBŘE SVÉ UDRŽITELNÉ PROJEKTY

V následujících měsících se pro zájemce uzavřou výzvy z Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK), které pomáhají podnikatelům řešit udržitelné hospodaření v oblasti nakládání s odpady a úspor vody. „Odpadových“ projektů již bylo podáno tolik, že požadovaná dotace vysoce překročila alokaci výzvy. Ať již plánujete podat projekt ještě teď, či se připravit na další výzvy (na závěr roku 2024), jistě vás zajímají některé odborné vhledy a zkušenosti, které by bylo možné načerpat. Abychom vám je mohli zprostředkovat, obrátili jsme se na osoby nejpopulárnější, projektové manažery Erste Grantika Advisory (EGA), kteří mají dané oblasti na starosti.

Garantem pro projekty na úsporu vody v podnicích je Irena Levová, která v EGA působí již 16. rokem. Na otázku, jak by zhodnotila program a dosud zpracované žádosti nám prozradila následující:

„Program je určen především pro technologickou výrobu náročnou na spotřebu vody. Klíčovou podmínkou Programu je totiž dosáhnout v rámci realizovaných opatření úspory vody v min. rozsahu 5 % nebo 100 m3 za rok oproti průměrné spotřebě za poslední 3 roky.

Klasickým příkladem projektu je např. podnik v oblasti keramického nebo textilního průmyslu, který řeší nová opatření na recyklaci vody - např. formou čistírny technologických vod využívající jednu z funkčních technologií na odstranění nečistot prostřednictvím kalolisu, reverzní osmózy, atd. Podpořeny jsou čistírny v případě znovupoužití vody v uzavřeném (cirkulačním) okruhu, tj. po vyčištění je voda znovu využita ve výrobě, pro čištění strojů, prostor, apod. Klasická čistírna odpadních vod na výstupu z podniku podpořena není. Dotace je možné využít i na projektu zvyšující účinnosti rozvodů a využití dešťové vody v rámci hospodaření podniku.

Dotace lze využít i na pořízení technologií využívající vodu, ale s podmínkami, že:

- 1. Dojde ke snížení spotřeby vody, ale bude zachována stále stejná produktivita stroje.*
- 2. Stroj bude mít vlastní měřič spotřeby vody, aby bylo možné prokázat úsporu.*
- 3. Pokud dochází např. k využití vody v nějaké chladicí lázni, kterou je možno pořídit samostatně bez zbytku stroje, není možné zahrnout do projektu další technologie, které s projektem na úsporu vody nesouvisí.*

Veškeré pořízené technologie musí splňovat požadavky BAT, tedy musí jít o nejmodernější technologii dostupnou

na trhu (resp. technologii nebo proces přinášející zvýšení účinnosti čištění odpadních vod, snížení prašnosti, hlučnosti, emisí). Prokázat, že se jedná o technologie BAT bývá však často oříšek, protože jakási „certifikace“ na konkrétních technologických řešeních není, a proto je třeba si nejprve nastudovat ne jeden rozsáhlý dokument o této problematice a při přípravě žádosti na něj pak odkazovat, aby bylo BAT u celého řešení i jeho dílčích částech jednoznačně prokázáno.

Jedná se o Program, který vyžaduje včasnou přípravu, neboť zásadní přílohou žádosti o dotace je vodní audit dle metodiky s jasně danou strukturou, který shrnuje vodní hospodářství v podniku a předkládá doporučení (opatření), které je třeba realizovat pro dosažení úspor vody. Žadatel si pak z těchto opatření vybere, které je ochoten a schopen zrealizovat. Při přípravě projektu je často potřeba do auditu zasáhnout a nechat ho doplnit tak, aby obsahoval všechny informace potřebné pro zpracování žádosti.“

Přípravu žádosti o dotace na „odpadové“ projekty má na starosti Marek Vrtěl, který má s environmentálními projekty rovněž 16letou zkušenost, z toho 7 let právě v EGA:

„První výzva oběhového hospodářství je zajímavou možností jak získat podporu na technologii v podnicích, které se zabývají výrobou.

Nejčastěji jsou projekty zaměřeny na zpracování vlastního výrobního odpadu na druhotnou surovinu. Nebo pořízení technologií pro výrobu polotovaru nebo výrobků, která umožní vyrábět produkt s obsahem druhotné suroviny min. 5 % hmotnosti výrobku.

Podmínky výzvy neumožňují zpracovávat odpady s původem mimo společnost žadatele a dokonce jsou vyloučeny i některé vlastní odpady (např. odpady z těžby nerostů, odpady ze zemědělství, odpady z obalů, stavební odpady, odpady ze zdravotnictví, odpady z ČOV).

Není podporováno zpracování odpadů probíhající v zařízení provozovaném na základě povolení provozu vydaného krajským úřadem ve smyslu § 21 zákona č. 541/2020 Sb., zákon o odpadech, s výjimkou zpracování vybraných odpadů skupiny 16 Katalogu odpadů.

Při výrobě polotovarů nebo výrobků s obsahem druhotné suroviny je třeba doložit k druhotné surovině mající původ v odpadu nebo prohlášení producenta k druhotné surovině mající původ v materiálu, který nebyl zařazen jako odpad.“

Erste Grantika Advisory, a.s.

Statistické okénko

Vybrané statistiky klíčových ukazatelů týkající se Zelené dohody pro Evropu. Emise skleníkových plynů, investice do VaV, Spotřeba primární energie, pokrytí vysokorychlostním internetem, podíl aut s nulovými emisemi na prodejkách a produkce komunálního odpadu na obyvatele. Zdrojem dat je Eurostat. Pro více informací navštivte následující [odkaz](#).

Klíčové ekonomické ukazatele

	Emise skleníkových plynů (1990=100)				Investice do VaV (% HDP)				Spotřeba primární energie (TOE/obyv.)			
	2018	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Belgie	83,6	83,0	75,7	78,9	3,16	3,40	3,43	3,43	4,21	3,80	4,21	3,87
Německo	66,9	62,9	57,6	60,2	3,17	3,13	3,13	3,13	3,43	3,15	3,26	3,10
Estonsko	61,3	43,3	38,1	42,6	1,62	1,75	1,77	1,78	3,61	3,25	3,34	3,50
Irsko	116,9	113,4	107,3	112,8	1,16	1,15	1,11	0,96	2,98	2,70	2,75	2,80
Řecko	88,1	81,3	68,5	71,5	1,27	1,51	1,46	1,48	2,08	1,80	1,92	2,01
Španělsko	116,5	109,7	90,7	97,7	1,25	1,41	1,41	1,44	2,56	2,22	2,35	2,37
Francie	82,7	81,4	71,4	76,5	2,19	2,27	2,22	2,18	3,49	3,08	3,29	3,02
Chorvatsko	76,7	76,7	71,8	73,9	1,08	1,24	1,24	1,43	2,02	1,92	2,09	2,15
Itálie	76,7	75,2	68,2	75,7	1,46	1,51	1,43	1,33	2,44	2,23	2,46	2,36
Kypr	154,9	155,9	138,4	145,7	0,71	0,84	0,80	0,77	2,88	2,47	2,57	2,72
Lotyšsko	80,2	67,2	82,6	96,2	0,64	0,73	0,75	0,75	2,38	2,24	2,37	2,29
Litva	34,4	34,2	31,8	33,3	0,99	1,13	1,10	1,02	2,25	2,23	2,37	2,23
Lucembursko	92,7	92,8	77,9	81,2	1,18	1,10	1,04	0,98	7,26	6,25	6,55	5,82
Malta	89,2	94,7	82,2	84,6	0,56	0,65	0,65	0,65	1,73	1,44	1,48	1,68
Nizozemsko	87,2	84,6	75,2	76,8	2,18	2,32	2,27	2,30	3,68	3,35	3,46	3,17
Rakousko	127,5	125,6	103,0	100,9	3,13	3,20	3,26	3,20	3,63	3,35	3,53	3,34
Portugalsko	100,5	94,0	80,6	77,0	1,40	1,61	1,67	1,71	2,15	1,89	1,88	2,00
Slovinsko	130,3	96,4	89,0	90,1	2,04	2,14	2,13	2,11	3,12	2,93	3,00	2,93
Slovensko	58,5	53,7	45,8	52,2	0,82	0,90	0,92	0,98	2,93	2,78	3,02	2,85
Finsko	121,8	104,7	85,2	105,8	2,80	2,91	2,99	2,95	5,81	5,41	5,68	5,43
Bulharsko	55,9	54,4	46,8	54,4	0,83	0,85	0,77	0,77	2,59	2,46	2,70	2,93
Česko	68,5	69,1	65,0	66,3	1,93	1,99	2,00	1,96	3,72	3,51	3,76	3,62
Dánsko	69,9	64,2	58,5	59,3	2,94	2,97	2,76	2,89	2,90	2,65	2,79	2,71
Maďarsko	66,3	65,4	61,0	62,3	1,47	1,59	1,64	1,39	2,51	2,45	2,57	2,48
Polsko	84,1	83,2	79,3	85,5	1,32	1,39	1,43	1,46	2,64	2,56	2,75	2,67
Rumunsko	31,2	29,7	26,9	29,0	0,48	0,47	0,47	0,46	1,66	1,61	1,73	1,63
Švédsko	72,3	56,7	22,1	26,8	3,39	3,49	3,40	3,40	4,45	3,99	4,16	4,05
EU	76,9	73,8	66,2	70,3	2,22	2,30	2,27	2,24	3,03	2,76	2,93	2,81

	Vysokorychlostní internet (pokrytí v %)				Tržní podíl elektromobilů v EU v %				Produkce komun. odpadu (kg/ob.)			
	2018	2019	2020	2021	2020	2021	2022	2023	2018	2019	2020	2021
Belgie	1,4	66,5	67,5	68,9	10,7	18,4	26,5	40,6	409	416	729	755
Německo	8,5	32,7	55,9	74,9	13,5	26,0	31,4	24,6	606	609	641	620
Estonsko	54,2	57,4	70,9	73,4	2,3	2,9	5,4	8,8	405	369	383	395
Irsko	12,9	35,4	83,3	88,7	7,4	15,8	22,2	27,1	598	625	644	n/a
Řecko	0,4	7,1	10,2	19,8	2,6	6,9	7,9	11,3	515	524	n/a	n/a
Španělsko	77,4	89,0	91,7	93,8	4,8	7,8	9,6	12,0	475	472	464	472
Francie	37,8	43,8	52,6	63,4	11,3	18,3	21,6	26,0	557	555	538	565
Chorvatsko	23,4	43,2	46,5	51,7	1,9	4,2	5,1	4,6	432	445	418	447
Itálie	23,9	30,0	33,7	44,2	4,3	9,4	8,7	8,6	499	503	487	495
Kypr	0,5	10,1	26,2	41,4	0,4	1,7	5,4	8,8	646	648	609	633
Lotyšsko	87,8	88,1	88,1	90,7	2,9	4,0	8,2	10,8	407	439	478	461
Litva	60,6	61,0	67,1	78,2	1,1	3,7	7,9	7,5	464	472	483	480
Lucembursko	63,4	92,0	95,1	95,9	11,4	20,5	24,3	32,3	803	791	790	793
Malta	31,6	100,0	100,0	100,0	n/a	n/a	n/a	30,5	672	697	643	611
Nizozemsko	32,2	88,6	89,8	90,6	25,1	29,5	34,6	43,6	511	508	533	515
Rakousko	13,0	13,8	39,3	45,4	9,5	20,0	22,1	27,0	579	588	834	835
Portugalsko	70,2	83,0	86,6	90,5	13,5	19,7	21,7	31,8	507	513	513	513
Slovinsko	61,1	63,8	65,6	72,4	3,1	3,5	6,2	11,0	486	504	487	511
Slovensko	42,9	45,5	50,2	66,7	1,9	3,0	3,7	6,1	414	421	478	497
Finsko	31,4	61,8	66,7	68,0	18,1	30,8	37,6	54,4	551	566	609	630
Bulharsko	54,2	65,2	75,2	84,7	n/a	1,7	4,0	5,8	407	442	408	445
Česko	28,3	29,3	33,3	52,5	2,6	3,2	3,9	5,4	494	500	543	570
Dánsko	64,4	93,0	93,8	94,9	16,4	35,3	38,6	46,3	814	844	814	769
Maďarsko	35,9	42,6	48,6	78,6	4,7	7,0	8,6	10,5	381	387	403	416
Polsko	29,1	60,3	64,6	70,0	1,9	3,7	5,0	6,4	329	336	346	362
Rumunsko	62,7	68,1	75,9	87,1	2,2	7,4	9,0	10,6	272	280	290	302
Švédsko	72,2	77,1	80,5	82,5	32,2	45,0	56,1	59,8	434	449	431	418
EU	33,3	50,1	59,8	70,2	10,5	18,0	21,6	22,3	500	504	521	527